

**UCHWAŁA NR XXIII/210/16
RADY MIEJSKIEJ W STASZOWIE**

z dnia 21 kwietnia 2016 r.

w sprawie uchwalenia Programu Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Staszów na lata 2016-2018.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z póź. zm.¹⁾) – Rada Miejska w Staszowie uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Staszów na lata 2016-2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Staszów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Ireneusz Kwiecjasz

¹⁾Zmiany: Dz. U. z 2015 r. poz.1045, poz.1199, poz.1830; z 2016 r. poz.195.

Uzasadnienie do Uchwały Nr XXIII/210/16
Rady Miejskiej w Staszowie
z dnia 21 kwietnia 2016 r.

Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Staszów na lata 2016-2018 został przygotowany jako jeden z etapów realizacji postanowień ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program przedstawia kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dziećmi, a szczególnie tych rodzin, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Celem programu jest ukazanie możliwości rozwojowych rodziny i jej zdolności do przezwyciężenia braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy współpracy samorządu, organizacji i instytucji zajmujących się rodziną. W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Załącznik do Uchwały
Nr XXIII/210/16
Rady Miejskiej w Staszowie
z dnia 21-04-2016

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
MIASTA I GMINY STASZÓW
NA LATA 2016-2018**

Staszów, 2016 rok

I. Wstęp.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art.176 pkt.1 wyżej cytowanej ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Opracowany Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Staszów na lata 2016-2018 jest jednym z elementów realizacji postanowień ustawy i jednocześnie kontynuacją zadań Gminnego Programu wspierania Rodziny na lata 2013-2015, który stanowi załącznik do Uchwały Nr XLI/406/13 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 31 lipca 2013 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015.

Rodzina jest pierwszym, naturalnym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka, którego zadaniem jest zapewnienie mu prawidłowego rozwoju biologicznego i psychospołecznego. Rodzina kształtuje osobowość człowieka, jego postawy, system wartości i aktywność. Przekazuje tradycje, wzory zachowań i zasady współżycia społecznego. Zdarza się jednak, że realizacja funkcji spoczywających na rodzinie jest zagrożona przez trudności, na jakie napotyka. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Problemy występujące w takiej rodzinie są często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, przemoc, bezradność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci i wtedy niezbędne jest wsparcie z zewnątrz przez instytucje i służby zobligowane do udzielania pomocy rodzinie.

Zasady wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz formy sprawowania pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ustawa nakłada obowiązek wypracowania procedur współdziałania osób, zespołów, instytucji i służb oraz skoordynowania ich działań tak, aby rodzina była w centrum ich uwagi i troski jako podmiot uprawniony do pomocy. Wsparcie to w ramach lokalnych usług środowiskowych, w tym w postaci asysty rodzinnej skierowane jest do wszystkich rodzin, które nie mogą sprostać obowiązkom wynikającym z realizacji władzy rodzicielskiej.

Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania i wsparcia ze strony osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia. Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo – wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie.

Niniejszy program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodziną na terenie Miasta i Gminy Staszów.

Założeniem Programu jest wsparcie rodziny w przezwyciężeniu trudności opiekuńczo-wychowawczych przy wykorzystaniu ich możliwości, we współpracy ze środowiskiem lokalnym, organizacjami i instytucjami nastawionymi na pomoc dziecku i rodzinie.

1.1. Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

1.2. Podstawa prawna Programu.

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz. U. 2015.332, z późn. zm.),
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj.: Dz. U. 2015.163 z późn. zm.),
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj.: Dz. U. 2015.1390),
- 4) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj.: Dz. U. 2015.1286),
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj.: Dz. U. 2016. 224),
- 6) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Staszów na lata 2016- 2020 - Uchwała Nr XXI/2016 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 4 marca 2016r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Staszów na lata 2016-2020.

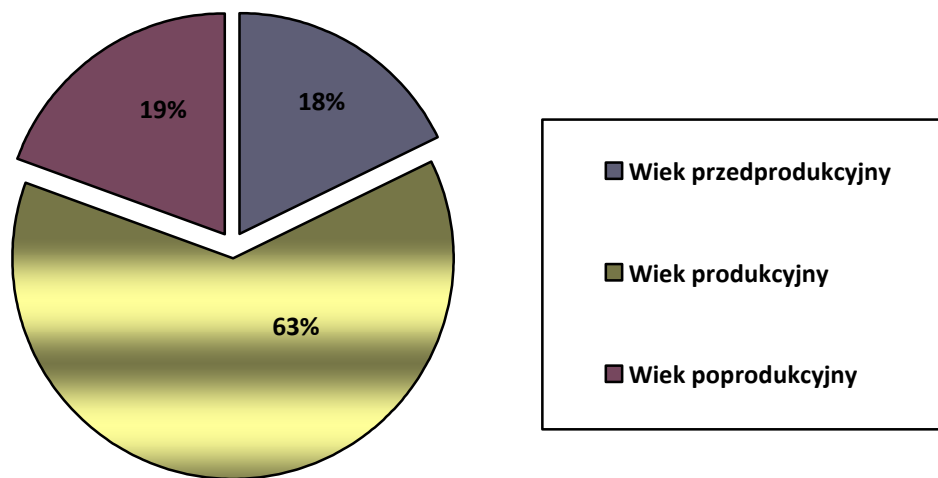
II. Diagnoza systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Miasto i Gmina Staszów liczy 26.398 mieszkańców, w tym 15.309 to mieszkańcy miasta, a 11.089 to mieszkańcy gminy. Dzieci i młodzież do 18 roku życia stanowią 17,32% wszystkich mieszkańców Miasta i Gminy Staszów (dane Urzędu Miasta i Gminy Staszów - stan na 31.12.2015r.).

Miasto i Gminę Staszów zamieszkuje:

- 4.572 osób w wieku przedprodukcyjnym,
- 16.173 osób w wieku produkcyjnym,
- 5.009 w wieku poprodukcyjnym.

Wykres nr 1. Ludność Miasta i Gminy Staszów według aktywności zawodowej.

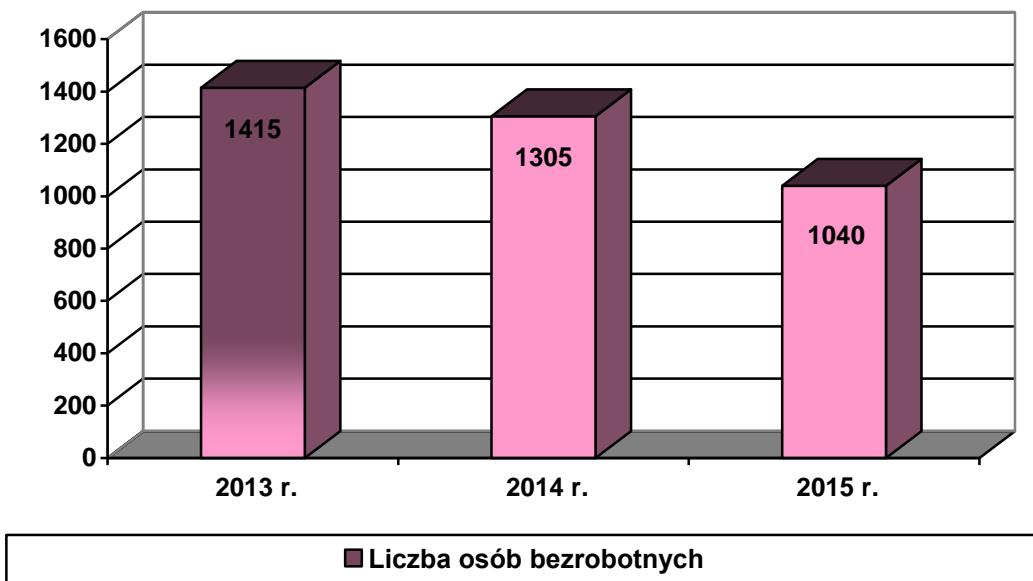

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Staszów.

Analizując strukturę wiekową mieszkańców Miasta i Gminy Staszów należy zauważyć, że 63% mieszkańców to osoby w wieku produkcyjnym, 19% - w wieku poprodukcyjnym, 18% - w wieku przedprodukcyjnym.

Dużym problemem mieszkańców naszej gminy rzutującym na sytuację bytową znacznej grupy jest bezrobocie. Pomimo otwarcia rynków pracy i związanej z tym migracji zarobkowej ważną kwestią społeczną nadal pozostaje bezrobocie, pomimo jego zmniejszenia na przestrzeni lat 2013-2015.

Wykres nr 2. Liczba osób bezrobotnych w Mieście i Gminie Staszów w latach 2013-2015.

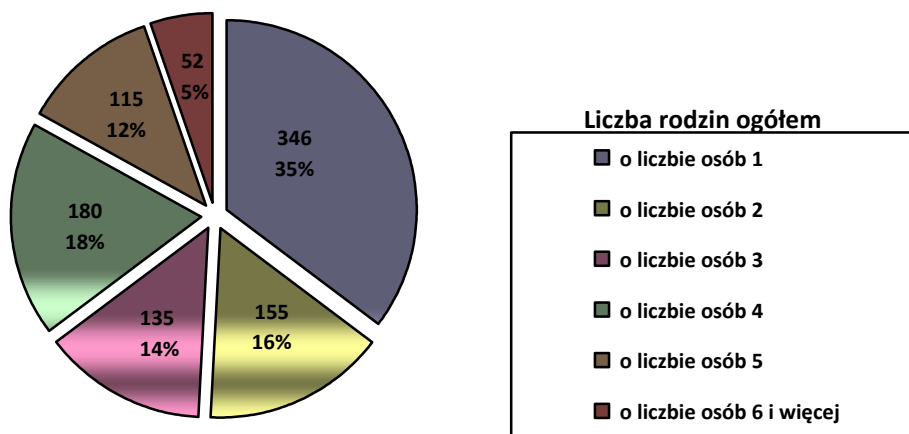
Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie.

W okresie ostatnich trzech lat nastąpił spadek liczby osób bezrobotnych – z 1415 w 2013 r. – do 1040 w 2015 r.

Trudności finansowe rodzin „bezrobotnych” prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków na podstawowe potrzeby życiowe. Następuje systematyczne zwiększenie potrzeb. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem bezrobocia, przy braku środków finansowych nie mają zapewnionych podstawowych potrzeb życiowych. Sytuacja staje się dramatycznie trudna, gdy bezrobocie dotyka rodzin, które już wcześniej doświadczyły ubóstwa z powodu niepełnosprawności, uzależnień czy wielodzietności.

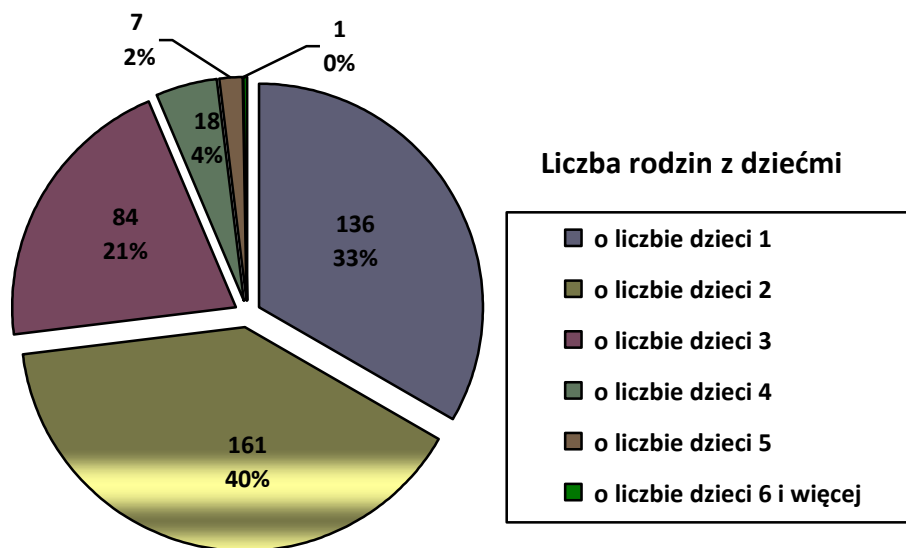
Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji dochodowej korzystały z różnych świadczeń pomocy społecznej.

Wykres Nr 3. Rodziny korzystające z pomocy społecznej - stan na 31.12.2015r.

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie.

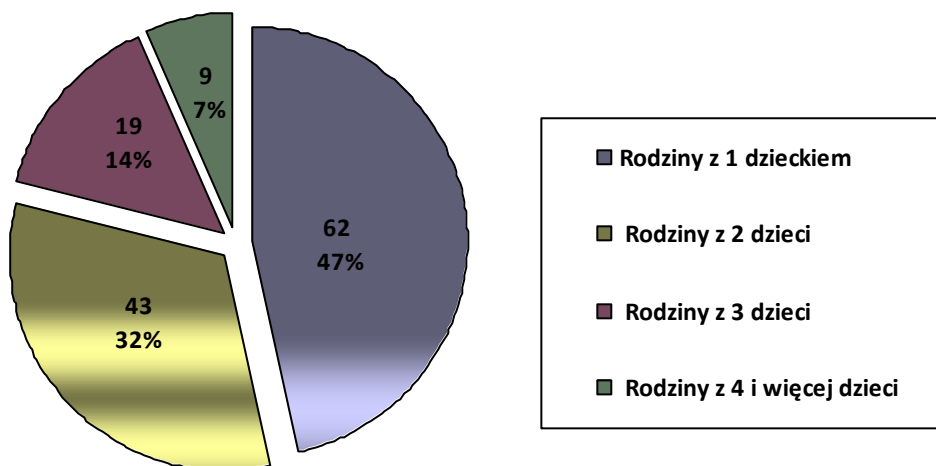
Wykres Nr 4. Rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej - stan na 31.12.2015r.

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie.

Na podstawie analizy powyższych danych należy stwierdzić, że z pomocy społecznej najczęściej korzystały rodziny, w których jest dwoje dzieci - 40%, oraz 1 dziecko - 33%. Z pomocy społecznej korzystało 110 rodzin wielodzietnych (troje i więcej dzieci).

Wykres Nr 5. Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej - stan na 31.12.2015r.

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie.

Analiza powyższego wykresu pozwala stwierdzić, że rodziny niepełne wielodzietne (troje i więcej dzieci) stanowią 21% wszystkich rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej.

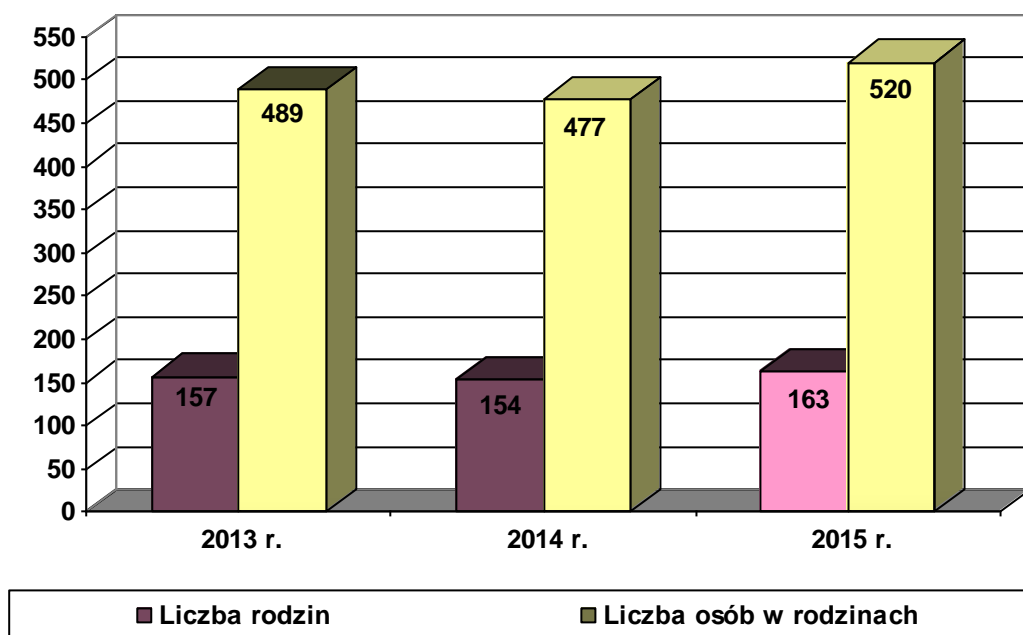
Tabela Nr 1. Główne powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013-2015.

Lp.	Powód trudnej sytuacji	2013 r.		2014 r.		2015 r.	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	Ubóstwo	552	1623	534	1526	545	1578
2.	Bezrobocie	463	1444	426	1271	422	1269
3.	Niepełnosprawność	368	990	332	817	328	813
4.	Długotrwała lub ciężka choroba	322	846	308	744	301	735
5.	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	182	902	167	820	178	872
6.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	157	489	154	477	163	520

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie.

Analizując powyższe zestawienie należy stwierdzić, że najczęstszymi przyczynami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było: ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność, a w dalszej kolejności długotrwała i ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Wykres Nr 6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2013-2015.

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie.

Powyższy wykres wskazuje, że w latach 2013-2015 bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych była powodem trudnej sytuacji u 154 rodzin w 2014 r. 157 rodzin w 2013 r. i 163 rodzin w 2015 r.

Bezradność jako nieumiejętność radzenia sobie z codziennymi sprawami może być konsekwencją takich problemów jak: niepełnosprawność, uzależnienia, bezrobocie, a także może stanowić również przyczynę wymienionych powyżej dysfunkcji. Niejednokrotnie problemy te przenikają się, współlistnieją i dlatego też trudno jest wskazać problem pierwotny.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców sprawowana była piecza zastępcza, którą organizuje powiat.

Tabela Nr 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2013- 2015.

Lp.	Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.	2015 r.
1.	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych	6	4	5
	Liczba umieszczonych dzieci	9	7	8

2.	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych	3	5	5
	Liczba umieszczonych dzieci.	3	5	6
3.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych	0	0	0
	Liczba umieszczonych dzieci.	0	0	0
4.	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych.	0	0	0
	Liczba dzieci w placówkach	0	1	2
6.	Liczba rodzinnych domów dziecka	0	0	0

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie.

W 2015 roku na terenie Miasta i Gminy Staszów było 10 rodzin zastępczych, w których przebywało 14 dzieci z naszego terenu / siedmioro dzieci umieszczonych zostało na podstawie nowych przepisów prawnych tj. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej/.

W przypadku, gdy ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pracownik socjalny przeprowadzał wywiad środowiskowy, dokonywał analizy sytuacji rodziny, a kierownik ośrodka przydzielał rodzinie asystenta rodziny.

Tabela Nr 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2013-2015.

Lp.	Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.	2015 r.
1.	Liczba asystentów rodziny	2	2	2
2.	Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny	26	30	31
3.	Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny zobowiązanych przez Sąd	0	0	1

4.	Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny,			
	z tego:			
	- do 3 m-cy	0	0	0
	- powyżej 3 do 12 m-cy,	26	4	9
	- powyżej 1 roku	0	26	22
5.	Zakończenie pracy z rodziną z powodu:	0	3	7
	- osiągnięcie celów,	0	1	3
	- zaprzestanie współpracy przez rodzinę,	0	2	3
	- brak efektów,	0	0	0
	- zmiana metody pracy.	0	0	1

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła nowy zawód w systemie pomocy społecznej – asystenta rodziny. Asystent pełni odmienną rolę niż pracownik socjalny, jest bliżej rodziny i jej problemów.

Nienormowany czas pracy pozwala na elastyczną i dostosowaną do realnych potrzeb rodziny pracę. Asystent wspomaga rodziny dysfunkcyjne, z małoletnimi dziećmi w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, jak również pomaga w prowadzeniu gospodarstwa domowego, planowaniu wydatków i w innych obowiązkach rodzicielskich.

Rolą asystenta jest zmiana wzajemnych relacji, podniesienie samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły.

Nadrzędnym celem tak złożonej pracy jest pomoc rodzinie w osiągnięciu podstawowego poziomu funkcjonalności życiowej, zachowanie jej integralności oraz przeciwdziałanie izolacji społecznej.

Asystent rodziny ułatwia rodzinom wypełnianie ich ról, aby doprowadzić do stanu równowagi życiowej i nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. W sytuacji, gdy dojdzie do czasowego umieszczenia dzieci poza rodziną biologiczną, rolą asystenta jest dalsze kontynuowanie pracy z rodziną tak, aby dzieci jak najszybciej powróciły do domu rodzinnego. Powołany na mocy ustawy asystent rodziny, ma za zadanie: planować, podpowiadać, konsultować, uczyć, reagować, poszukiwać i podsumowywać.

Asystent rodziny jest zobowiązany do systematycznego podnoszenia kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności poprzez udział w szkoleniach lub samokształceniu.

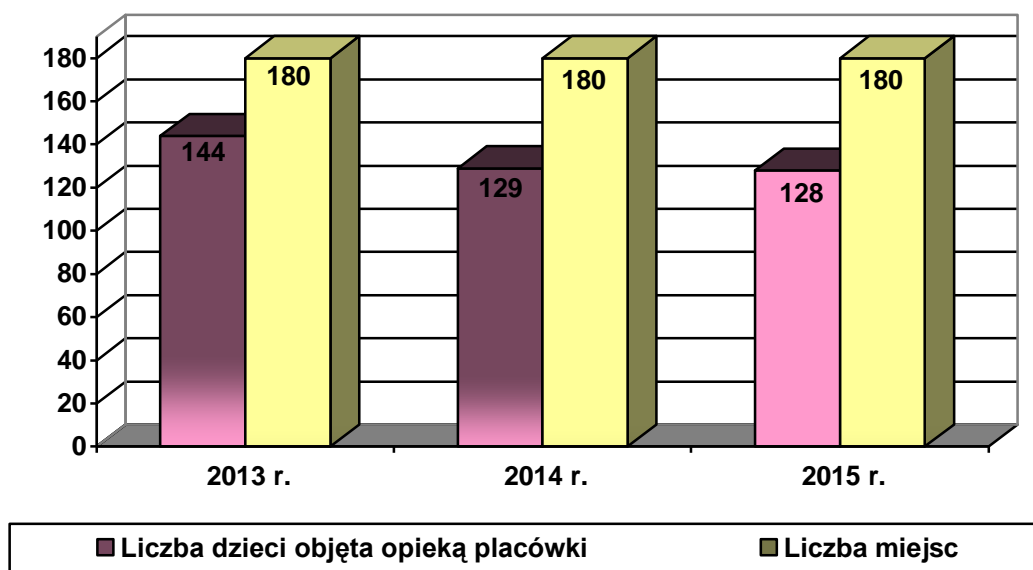
Tabela Nr 4. Podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny w latach 2013- 2015.

Lp.	Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.	2015 r.
1.	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	2	2	2
2.	Liczba szkoleń	1	0	4
3.	Liczba przeszkolonych asystentów rodziny	1	0	2

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie.

W celu wsparcia rodziny dziecko było objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego.

Wykres Nr 7. Przeciętna liczba dzieci objęta opieką Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy „Jutrzenka” w latach 2013-2015.

Źródło: Dane Urzędu Miasta i Gminy Staszów.

Analiza powyższego wykresu wskazuje, że najwięcej dzieci uczęszczało do Placówki Wsparcia Dziennego - Świetlicy „Jutrzenka” w 2013 r. (144 dzieci), w kolejnych latach niewiele mniej w 2015 - 128 dzieci.

Rodzina może otrzymać wzmocnienie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych wobec dzieci od placówki wsparcia dziennego.

Placówka wsparcia dziennego „chroni” rodzinę przed rozbięciem, zapobiega umieszczeniu dziecka w placówce całodobowej, poprzez zapewnienie dziecku zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, rozwojowych, emocjonalnych i społecznych, przekazując wiedzę na temat właściwych postaw i wartości, których

niejednokrotnie brakuje w rodzinie biologicznej. Placówka zapobiega tworzeniu się pokoleniowej patologii oraz zapobiega powielaniu negatywnych wzorców.

Placówki wsparcia dziennego wspierają rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Współpracują z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także placówkami oświatowymi i poradniami leczniczymi. Uczestnictwo dzieci w zajęciach jest nieodpłatne i dobrowolne.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- *opiekuńczej* zapewniającej opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe, rozwój zainteresowań,
- *specjalistycznej* zapewniającej socjoterapię, terapię, korekcję, logopedię, realizującej indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną, socjoterapię,
- *podwórkowej* realizującej animację i socjoterapię.

Na terenie Miasta i Gminy Staszów od 10 grudnia 2012 roku funkcjonuje Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Jutrzenka”. Do 30 czerwca 2013 roku funkcjonowała w ramach struktury Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie. Od lipca 2013r. placówka została przekształcona w jednostkę organizacyjną Urzędu Miasta i Gminy Staszów. Obecnie na terenie Miasta i Gminy Staszów funkcjonuje jako Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Jutrzenka” oraz 11 jej filii. Utworzenie placówki stworzyło dzieciom i młodzieży (7-15 lat) możliwości alternatywnego spędzania czasu wolnego oraz udzielenie pomocy w rozwiązywaniu trudności w nauce i w funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej.

Dzięki podejmowanym działaniom możliwe stało się zwiększenie u dzieci poczucia bezpieczeństwa, polepszenia wyników w nauce, zmniejszenia liczby zachowań nieakceptowanych społecznie, zwiększenia umiejętności korzystania ze swoich mocnych stron oraz rozwiązywania konfliktów bez użycia agresji, rozwój zainteresowań i twórczej postawy, wzrosła kultura osobista dzieci w tym kultura słowna.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie ponosił wydatki na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w placówkach. W 2015 roku jedno dziecko umieszczone było w Rodzinnym Domu Dziecka w Połańcu i jedno w Zakładzie Leczniczo- Opiekuńczym dla dzieci „BETLEJEM” w Jastrzębiu Zdroju.

Zgodnie z art. 176 pkt. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest zadaniem własnym gminy.

Za pobyt dwojga dzieci w placówkach w 2015 r. Ośrodek poniósł wydatki w wys. 3.137,11 zł.

W 2015 r. Ośrodek ponosił wydatki na opiekę i wychowanie 7-ga dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z przebywaniem małoletnich dzieci w niezawodowych rodzinach zastępczych. Za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych w 2015 r. OPS w Staszowie wydatkował kwotę w wys. 13.121,89zł.

Zasoby instytucjonalne i kadrowe Miasta i Gminy Staszów.

Na terenie Miasta i Gminy Staszów funkcjonuje: 10 przedszkoli, 10 szkół podstawowych, 3 gimnazja, 3 szkoły średnie. Ponadto Gmina posiada 12 świetlic dla dzieci i młodzieży, 1 salę widowiskową, 1 salę widowiskowo - sportową i 31 obiektów sportowych (stan na dzień 31.12.2015r.).

Od 1 września 2012 roku pierwszy raz rozpoczął się rok szkolny w żłobku i klubie dziecięcym mieszczącym się w budynku Przedszkola Nr 8, przy ul. Kilińskiego w Staszowie. Znalazło tam miejsce 50 dzieci w wieku od 2 lat, spośród których 20 - w żłobku i 30 - w klubie. W roku 2015 do żłobka uczęszczało 20 dzieci, a do klubiku 24 (stan na dzień 31.12.2015r.).

Przy Przedszkolu Nr 3 im. Papieża Jana Pawła II działa Klub Dziecięcy „Wesoły Pajacyk”, w którym prowadzona jest opieka nad dziećmi w wieku od jednego roku do trzech lat. To już druga taka placówka w Staszowie. Stworzenie tego miejsca było możliwe dzięki dofinansowaniu z „Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi „Maluch” na 2012 rok”. Placówka zapewnia pobyt 30 dzieciom. W roku 2015 do klubu uczęszczało 19 dzieci (stan na dzień 31.12.2015r.).

Istnieją również instytucje i organizacje, których działania skupiają się na niesieniu pomocy osobom i rodzinom, które zgłaszają taką potrzebę. Są to następujące instytucje i organizacje:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie, przy którym działa Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy i Przestępstw w Rodzinie,
2. Komenda Powiatowa Policji w Staszowie,
3. Publiczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Staszowie,
4. Starostwo Powiatowe, w którym mieści się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie,
5. Prokuratura Rejonowa w Staszowie,
6. Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie,
7. Centrum Integracji Społecznej w Staszowie,
8. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Staszowie,
9. Urząd Miasta i Gminy w Staszowie, w którym mieści się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
10. Staszowski Ośrodek Trzeźwości „Strumyk”,
11. Centrum Psychoterapii „Promedic”,
12. Stowarzyszenie „Pro Civitas”,
13. Staszowski Ośrodek Kultury,
14. Staszowskie Stowarzyszenie „Aktywni Razem”,
15. Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica „Jutrzenka”.

Są to instytucje i organizacje, do których osoby potrzebujące pomocy i wsparcia mogą zwrócić się o pomoc. Osoby mogą uzyskać pomoc w postaci: informacji, ukierunkowania działań, porad, wskazówek, pomocy

w załatwieniu spraw urzędowych, pomocy finansowej czy rzeczowej, leczenia medycznego, a także wsparcia w podejmowanych działaniach.

III. Analiza SWOT.

Istotnym elementem diagnozy jest analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny. Analizę SWOT w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela Nr 5. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - baza oświatowa (żłobek, przedszkola, szkoły, świetlice szkolne), - szeroka oferta pomocy socjalnej dla dzieci i młodzieży (stypendia, posiłki w szkole), - wykwalifikowana kadra pedagogiczna i „pomocowa”, - działalność i współpraca instytucji wspomagających rodzinę i dzieci, - współpraca między instytucjami, - organizacje pozarządowe działające na terenie Miasta i Gminy m. in. Staszowskie Stowarzyszenie „Aktywni Razem”, „Pro Civitas”, - doświadczenie w pozyskiwaniu dodatkowych środków finansowych, - aktywizacja społeczna i zawodowa klientów Ośrodka Pomocy Społecznej, - pomoc wolontariuszy, - praca z rodziną (w tym bezpłatne poradnictwo), - realizacja programów profilaktycznych przez różne podmioty, - funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy- „Jutrzenka”, 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczone środki finansowe ze strony gminy na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym na zatrudnienie asystentów rodziny, - brak grup samopomocowych, - ograniczone środki finansowe na zajęcia pozalekcyjne oraz organizację czasu wolnego dla dzieci, - długi czas oczekiwania na poradnictwo specjalistyczne, - brak rodzin wspierających, - brak rodzin pomocowych, - bezrobocie i zła sytuacja finansowa rodzin, - niskie kwalifikacje osób w wieku aktywności zawodowej, - brak dużych zakładów pracy, - brak u rodziców umiejętności pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, - wyuczona bezradność i roszczeniowość (wzorce pokoleniowe),

<ul style="list-style-type: none"> - Karta Dużej Rodziny, - funkcjonowanie Punktu Przeciwdziałania Przemocy i Przepęstw w Rodzinie, - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie, - funkcjonowanie Interdyscyplinarnych Zespołów Asysty Rodzinnej, - dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonej dla osób tego wymagających, - pomoc państwa w zakresie dożywiania, - zatrudnienie asystentów rodzin pozwalające na efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną i dzieckiem w środowisku naturalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> - uzależnienie od pomocy instytucjonalnej, - różne uzależnienia członków rodziny (alkohol, narkotyki, hazard, internet), - narastająca przestępczość, przemoc, - brak nowych lokali mieszkalnych i mała liczba lokali socjalnych, brak mieszkań chronionych, - brak programów dla sprawców przemocy, - rozpad związków (separacja, rozwody, wyjazdy za granicę), - niechęć do zakładania rodziny (późne rodzicielstwo, małodziejność), - obarczanie samorządów nowymi zadaniami bez zabezpieczenia środków finansowych, - brak supervizji dla asystentów.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> -większy dostęp do informacji, powszechność mediów, - bogata oferta szkoleń i innych możliwości dotyczących podnoszenia kwalifikacji przez profesjonalistów zajmujących się problemami rodziny, - wymiana informacji z innymi gminami, korzystanie z dobrych wzorców, - możliwość pozyskiwania dodatkowych funduszy z Unii Europejskiej i rządowych programów, - możliwość zlecania niektórych zadań organizacjom pozarządowym, - ogólnopolskie kampanie medialne na rzecz dziecka i rodziny, - aktywność organizacji pozarządowych w obszarze pomocy na rzecz rodzin i dzieci. 	<ul style="list-style-type: none"> - obojętność społeczności lokalnej wobec problemów konkretnych osób i rodzin, - zwiększone zjawisko wykluczenia społecznego, - wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych, - wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, - skomplikowane procedury pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej, - zubożenie społeczeństwa, - rozpad więzi rodzinnych, eurosieroctwo. - niekontrolowane spędzanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież.

<p>- kontynuowanie usług świadczonych przez asystentów rodzin (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych),</p> <p>- wzrost świadomości wśród mieszkańców Miasta i Gminy Staszów na temat roli i funkcji rodziny.</p>	
--	--

V. Cele Programu.

5.1. Cel główny:

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

5.2. Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Lp	Działania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1.	Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej - poprzez asystenta rodziny.	2016-2018	* liczba asystentów rodziny pracujących na rzecz rodzin, * liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny.	OPS.
2.	Finansowanie szkoleń w zakresie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.	2016-2018	* liczba szkoleń, * liczba przeszkolonych asystentów rodziny.	OPS, Gmina.
3.	Finansowanie Placówki Wsparcia Dziennego-Świetlicy „Jutrzenka”.	2016-2018	* liczba działających placówek, * liczba dzieci objętych opieką przez placówki.	OPS, Gmina.
4.	Zapewnienie dostępności, konsultacji, poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie	2016-2018	* liczba i rodzaj miejsc poradnictwa, * liczba osób, które skorzystały z konsultacji, poradnictwa specjalistycznego.	OPS, Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy

	o miejscach pomocy.			i Przystępstw w Rodzinie.
5.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniem, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie ich terapii.	2016-2018	* liczba środowisk objętych monitorowaniem.	OPS, GKRPA, Policja, Zespół Interdyscyplinarny.
6.	Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.	2016 - 2018	* liczba rodzin wspierających.	OPS, Organizacje pozarządowe.
7.	Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	2016 - 2018	*liczba dzieci wyjeżdżających na kolonie letnie.	Gmina, OPS, Organizacje pozarządowe.
8.	Rozwój wolontariatu.	2016-2018	* liczba wolontariuszy.	Gmina, Organizacje pozarządowe.
9.	Rozwijanie aktywnych form integracji społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz upowszechnianie aktywnej integracji.	2016-2018	* liczba uczestników projektu.	OPS dzięki finansowaniu pozyskanemu z UE w ramach EFS.
10.	Monitorowanie środowisk, w których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej.	2016 - 2018	* liczba środowisk, * liczba dzieci.	OPS, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.
11.	Zorganizowanie terapii rodzinnych, terapii małżeńskich.	2016-2018	* liczba rodzin skierowanych na terapię.	Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Centrum Psychoterapii - „Promedic”.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim.	2016-2018	* liczba i formy udzielanej pomocy, * liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych pomocą.	OPS, Wydział Edukacji Zdrowia-PCK.
2.	Objęcie dożywianiem wszystkich dzieci tego wymagających.	2016-2018	* liczba dzieci objętych dożywianiem, * liczba rodzin korzystających z pomocy.	OPS, Szkoły.

3.	Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy.	2016 – 2018	* liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia.	OPS, Zespół Interdyscyplinarny.
4.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej.	2016-2018	* liczba umieszczonych dzieci.	OPS, Gmina.

5.3. Adresaci Programu.

Adresatami Programu są rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodziny, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiece nad dzieckiem i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

5.4. Partnerzy w realizacji Programu.

Zadania Programu realizowane będą przez instytucje i organizacje go tworzące tj.:

- ❖ Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie,
- ❖ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie,
- ❖ Urząd Miasta i Gminy w Staszowie,
- ❖ Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Staszowie,
- ❖ Komendę Powiatową Policji w Staszowie,
- ❖ Sąd Rejonowy w Staszowie - Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- ❖ Publiczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Staszowie,
- ❖ Placówki oświatowe na terenie Miasta i Gminy Staszów,
- ❖ Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie,
- ❖ Staszowski Ośrodek Kultury w Staszowie,
- ❖ Centrum Psychoterapii *PROMEDIC*,
- ❖ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Staszowie,
- ❖ Ośrodek Sportu i Rekreacji w Staszowie,

- ❖ Placówkę Wsparcia Dziennego Świetlicę „Jutrzenka” w Staszowie.

5.5. Efekty i rezultaty Programu.

- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi.
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych.
- Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie.
- Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
- Wsparcie rodziny w jej naturalnym środowisku.
- Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
- Minimalizowanie poczucia osamotnienia rodzin w radzeniu sobie z problemami.

5.6. Monitorowanie Programu.

Koordynatorem Programu Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Staszów na lata 2016-2018 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu, podmioty składają do dnia **31 stycznia** każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Staszowie.

5.7. Sprawozdawczość Programu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie do dnia **31marca** każdego roku przedłoży Burmistrzowi Miasta i Gminy Staszów sprawozdanie z realizacji programu. Dodatkowo sporządzane będą sprawozdania rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny, które zostaną przekazane wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

5.8. Źródła finansowania Programu.

Program będzie finansowany:

- ze środków Gminy,
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, w tym ze środków w ramach programów np. unijnych.

Podsumowanie i wnioski.

Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Staszów na lata 2016-2018 zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci. Wskazane zadania do realizacji celów zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające. Należy podkreślić, że wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmocnienia więzi całej społeczności. W rodzinę należy inwestować i wierzyć w możliwość samodzielnego wykonywania podstawowych funkcji. W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w okresie swej dorosłości kształtują społeczeństwo. Zaproponowane w Programie działania stanowią rozwinięcie planów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Staszów na lata 2016-2020.

Dzięki uzyskanemu przez rodzinę wsparciu zmieniają się relacje panujące w rodzinie, eliminowane są błędy wychowawcze, rodzice dzięki stałemu motywowaniu przez asystenta rodziny biorą udział w różnego rodzaju terapiach odpowiednich do występujących problemów, dzieci uczestniczą w zajęciach pozaszkolnych i w zajęciach z pedagogiem. Wieloaspektowa praca z rodziną naturalną, ochrona odpowiedniego poziomu życia rodziny oraz rozwój specjalistycznego wsparcia pozwoli na ograniczenie umieszczania dzieci w różnych formach pieczy zastępczej.

Poziom życia polskich rodzin znacznie wzrośnie, dzięki realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U.2016.195).

Rządowy Program Rodzina 500 plus to systemowe wsparcie polskich rodzin. Program ma za zadanie pomóc w wychowaniu dzieci poprzez przyznawanie świadczeń wychowawczych. Wypłacane pieniądze mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka. Program w swoim założeniu poza poprawą sytuacji polskich rodzin ma również zadanie przyczynić się do zwiększenia dzietności. Zgodnie z projektem, z pomocy skorzystają rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18 roku życia. Rodzina z dwojgiem niepełnoletnich dzieci będzie mogła otrzymać 500 zł na drugie i kolejne dziecko niezależnie od dochodu. W przypadku rodzin z dochodem poniżej 800 zł netto na osobę wsparcie otrzyma rodzina także na pierwsze lub jedyne dziecko. Dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym kryterium dochodowe jest wyższe i wynosi 1200 zł netto. Dodatkowe wsparcie w wysokości 500 zł otrzymają także rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka na każde dziecko, na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Spis wykresów str. Wykres nr 1. Ludność Miasta i Gminy Staszów według aktywności zawodowej.....	6
Wykres nr 2. Liczba osób bezrobotnych w Mieście i Gminie Staszów w latach 2013- 2015.....	7
Wykres nr 3. Rodziny korzystające z pomocy społecznej- ogółem – stan na 31.12.2015r.....	8
Wykres nr 4. Rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej - stan na 31.12.2015r.....	8
Wykres nr 5. Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej- stan na 31.12.2015r.....	9
Wykres nr 6. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2013-2015.....	10
Wykres nr 7. Przeciętna liczba dzieci objęta opieką Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy „Jutrzenka" w okresie 2013-2015.....	14

Spis tabel str.

Tabela nr 1. Główne powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2013-2015.....	9
Tabela nr 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2013- 2015.....	11
Tabela nr 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w okresie 2013-2015.....	12
Tabela nr 4. Podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny w latach 2013-2015..	13
Tabela nr 5. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny.....	18